

Creative Industries in Finland An Example for The Netherlands?

Een bijeenkomst in het SICA-programma Cultuur en Economie

Yvette Gieles

Finnen laten zich niet gemakkelijk in de kaart kijken. Dit geldt in ieder geval voor de twee Finse gasten die tijdens de bijeenkomst *Creative industries in Finland – An example for The Netherlands* in gesprek gingen met Nederlandse beleidsmakers over de positie van de creative industries in hun land. Bescheiden, maar zelfbewust wimpelden ze alle toegezwaaide lof voor het ‘Fins model’, het nationale creatieve industriebeleid, af: “We hebben gewoon de ruimte en de tijd om na te denken, want we wonen met weinig mensen in een groot land en hechten aan onze vrije tijd. Bovendien beschikken we over voldoende geld om te doen wat we nodig vinden.”

Het zijn de succesfactoren van het Fins model in een notendop: eerst denken, dan doen; een vasthoudendheid die vergezeld gaat van een groot uithoudingsvermogen en daarnaast de bereidheid tot investeren in kwaliteit. Niet alleen op macroniveau, maar ook microniveau. Wanneer een kind in Finland het ouderlijk huis verlaat, krijgt het een set Iittala glazen mee: mooi, duurzaam, prijzig en uitermate Fins. Het klinkt als een perfecte thuismarkt voor vormgevers, waarin goede smaak en een voorkeur voor kwaliteit, gevoed door een vleugje patriottisme, tot consumptie aanzetten.

Van links naar rechts: Bart Hofstede, Ruben Maes, Kirsi Kaunisharju, Jasper Kraaijeveld.

Kom daar eens om in ‘Hema-land’ Nederland, waar functionaliteit tegen een lage prijs de norm is. De veronderstelling is dat wij nog wel iets van dat Fins model kunnen leren. Nog niet zo lang geleden stonden hier beleidsthema’s als cultuur en economie en *creative industries* volop in de belangstelling. Dit leidde tot een programma om de verbinding tussen commercie en creativiteit te optimaliseren, maar inmiddels lijkt op landelijk niveau de aandacht weer naar andere zaken uit te gaan. Wordt het niet eens tijd dat Nederland het Fins model overneemt?

Een samenhangend beleid

Joeri van den Steenhoven van Nederland Kennisland is kenner en fan van het Fins model. Hij is uitgesproken positief over het feit dat het een op alle fronten samenhangend beleid is. Hierin vormen goed onderwijs en een stimuleringsbeleid voor ondernemers een stevig fundament voor innovatie, netwerken en de promotie van *creative industries*. Dit levert producten op met een goede reputatie die overal verkrijgbaar zijn en iedereen wil hebben. Maar de Finnen kunnen niet achterover leunen.

Een belangrijke voorwaarde voor succes is het vermogen om je constant te kunnen aanpassen aan veranderende omstandigheden. Zo is bijvoorbeeld technologische innovatie niet langer zaligmakend. De toegevoegde waarde van producten schuilt steeds meer in de mate waarin wordt ingespeeld op de 'beleving' van de consument. Dat vraagt om andere ontwikkelingstrajecten. Wil het Fins model niet slechts worden, dan moet het met zijn tijd meegaan. Van den Steenhoven is dan ook geen voorstander van het zomaar kopiëren van de Finse aanpak.

Van links naar rechts: Joeri van den Steenhoven, Dingeman Kuilman, Eeva Mäkinen, Kirsi Kaunisharju.

Leerzaam is het model wel, want net als Finland is Nederland een kenniseconomie. Van den Steenhoven pleit voor een prominentere plek van *business education* in het Nederlandse onderwijs en we kunnen een voorbeeld nemen aan het samenhangend overheidsbeleid dat ook in de uitvoering overtuigend is. Ook op het vlak van R&D moet Nederland meer investeren. Vraag is wat de rol van de nationale overheid zou moeten zijn. Bart Hofstede van het ministerie van OCW stelt dat de overheid vooral voor goede randvoorwaarden moet zorgen.

Wat hem betreft is het simpel: als je het van kennistalent moet hebben, zorg dan voor goed onderwijs. Verder pleit Hofstede voor integraal beleid gericht op het eigen karakter van creatieve industrie, naar analogie van het Verenigd Koninkrijk. Beleid voor de creatieve industrie zou meer moeten zijn de optelsom van economisch en cultureel beleid, die immers ieder hun eigen doelen, verantwoordelijkheden en beperkingen hebben. Volgens Dingeman Kuilman van Premisela Dutch Platform for Design and Fashion is het noodzakelijk excellentie te bevorderen. Daar komt bij dat ontwerpers meer verleid moeten worden tot een *engineering approach* van hun concepten. Je moet wel willen dat jouw concept wordt doorontwikkeld tot een product waar vraag naar is.

Voortdurende ontwikkeling

Tot op zekere hoogte is het Fins model doorzichtig en daarmee naar keuze navolgbaar. Hoewel Nederland volgens veel onderzoekers, inclusief een recent onderzoek van de Europese Commissie, het helemaal niet slecht doet, onderscheidt Finland zich ten opzichte van andere Europese landen door zijn lange adem en consequente aanpak op alle onderdelen. De Finse deelnemers aan het gesprek, Kirsi Kaunisharju van het ministerie van Onderwijs en Eeva Mäkinen van de Finse vereniging van vormgevers Ornamo en het Instituut van Kunst, Ontwikkeling en Onderwijs (IADE), bevestigen dat alles wat ons hier is opgevallen, inderdaad de sterke punten van het Fins model zijn. Maar daarmee is nog niet het hele succes verklaard. De Finse werkwijze is volgens Kaunisharju duidelijk duurzaam. Toch is het model nooit 'af'. Een succesvolle toepassing vraagt om een voortdurende alertheid. Nieuwe trends, kansen en andere ontwikkelingsmogelijkheden in binnen- en buitenland moeten ingepast worden en oude prioriteiten losgelaten. Dit raakt eerder een mentaliteit dan een programmatische werkwijze: nieuwsgierigheid en het lef om als klein land groot te durven denken en scherpe keuzes te maken. Op de vraag hoe je dat voor elkaar krijgt, had Kaunisharju geen antwoord. Maar je zag haar denken: '*willen is kunnen* betekent in het Fins kennelijk iets anders dan in het Nederlands'.

Tekst: Yvette Gieles

Foto's: Maarten van Haaff

dare²connect

SICA en Felix Meritis bieden op het gezamenlijke podium Dare2Connect debat, kennisuitwisseling, presentatie en ontmoeting op het gebied van het internationale cultuurbeleid en internationale cultuur- en kunstpresentaties.

Meer informatie

Creative Industries in Finland was de eerste editie in de SICA programmareeks **Cultuur en Economie** en werd gehouden op **21 februari 2008**. Sprekers tijdens deze bijeenkomst waren: **Joeri van den Steenhoven**, (stichting Nederland Kennisland); **Kirsi Kaunisharju** (Ministry of Education); **Petra Tarjanne** (Ministry of Employment and the Economy); **Bart Hofstede** (ministerie van OCW); **Jasper Kraaijeveld** (ministerie van EZ); **Eeva Mäkinen** (The Finnish Association of Designers Ornamo and Institute for Art, Development and Education) en **Dingeman Kuilman** (Prensela Dutch Platform for Design and Fashion). **Ruben Maes** trad op als moderator.

De volgende bijeenkomst in de serie **Cultuur en Economie** is: **Creative Cities**. Lees binnenkort meer over deze bijeenkomst op de [Dare2Connect website](#). Via deze website kunt u zich aanmelden voor de [Dare2Connect nieuwsbrief](#).

*SICA en Felix Meritis bieden op het gezamenlijke podium **Dare2Connect** debat, kennisuitwisseling, presentatie en ontmoeting op het gebied van het internationale cultuurbeleid en internationale cultuur- en kunstpresentaties.*